

УДК 657

Т.М. Королюк, канд. економ. наук, доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

T.M. Korolyuk, Ph.D., Assoc. Prof.

RISKS MANAGEMENT SYSTEM OF THE ENTERPRISE

Невизначеність умов функціонування суб'єктів господарювання є наслідком впливу ризиків на їх діяльність. Виникає необхідність у постійному моніторингу зовнішніх і внутрішніх факторів ризику з метою їх контролю, уникнення або ж нейтралізації. Управління ризиками можна представити як послідовність наступних етапів:

1. Ідентифікація ризиків. Збір інформації з різних джерел – персонал, звіти, обстеження та зовнішні дослідження. Загальні методи збору даних включають семінари, сценарії, мозковий штурм та опитування. Ці методи можуть бути пов'язані з консультаціями із зацікавленими сторонами, аналізом навколишнього середовища, стратегічними планами тощо.

2. Оцінка впливу ризику. Необхідно здійснити оцінку ризиків, які можуть мати вплив на діяльність підприємства шляхом дослідження ринку, використання комп'ютерного моделювання, методу Дельфі або теорії ймовірності, статистичних тестів або здійснення аналізу чутливості, або ж спиратися на суб'єктивні судження.

3. Вибір значимих ризиків. Передбачає визначення пріоритетності ризиків шляхом відображення ймовірності виникнення кожного ризику з врахуванням його наслідків. Використовується проста шкала високого, середнього та низького рівня як для оцінки вірогідності ризиків, так і для їх наслідків, або більш складна шкала.

4. Реєстрація та групування ризиків. Реєстр ризиків перераховує визначені ризики разом з вірогідністю та наслідками виникнення кожного з них, і гарантує постійну оцінку ризиків. Вибір значимих ризиків підтверджує, що найбільш значимі ризики отримують найбільшу увагу. Ризики групуються у категорії в реєстрі з метою ефективнішого управління пов'язаних ризиків.

5. Оцінка ризиків. Оцінюються ризики щодо прийняття їх підприємством. Це має бути пріоритетом керівництва підприємства. Полягає у встановленні параметрів з метою оцінки певних ризиків в напрямку їх прийняття, відхилення чи управління ними.

6. Реалізація методів управління ризиками. Передбачає прийняття рішення щодо уникнення, зменшення, передачі чи прийняття конкретних ризиків. Уникнення передбачає відмову від діяльності з високим рівнем ризику, тоді як зниження включає зменшення ймовірності чи впливу ризику шляхом запровадження механізмів внутрішнього контролю. Передача може відбуватися за допомогою таких методів, як аутсорсинг, страхування або хеджування, тоді як прийняття означає, що жодних дій не потрібно робити.

7. Звітність про ризики. Інформація про ризики, які можуть виникати в процесі діяльності підприємства, та рішення щодо них з поясненням як вони визначаються, оцінюються та як ними управляють. Повідомляється лише про найбільш важливі ризики з точки зору їх вірогідності та наслідків. Звіти про ризики повинні відображати як валовий ризик (до впровадження контролю), так і чистий ризик (після врахування впливу контролю) для відображення економічної ефективності контролю.

Джерелом інформації для вирішення завдань з управління ризиками на підприємстві є система бухгалтерського обліку, оскільки об'єднує і облікові, і аналітичні операції в один процес взаємопов'язаних елементів.